

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ - 08 nr. 25
20 ianuarie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la exercitarea profesiei de psiholog (nr.503 din 10.12.2020)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 privind actele normative și expune următoarele.

I. Evaluarea generală a proiectului de lege:

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prezentul proiect a fost elaborat în scopul stabilirii reglementării condițiilor organizatorice și formele de exercitare a profesiei de psiholog, precum și înființarea și funcționarea Uniunii Naționale a Psihologilor din Republica Moldova.

De asemenea, proiectul de lege instituie anumite condiții pentru exercitarea profesiei de psiholog, precum și prescrie drepturile și obligațiile psihologului și ale beneficiarului de asistență psihologică, și reglementează raportul dintre psiholog și beneficiar. Totodată, acesta mai prevede unele norme privind Uniunea Națională de Psiholog care este o organizație profesională autonomă, apolitică și de nonprofit.

3. Prin natura reglementărilor promovate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, astfel, domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art.66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Atenționăm că, nota informativă la proiectul de lege nu corespunde exigențelor art.34 alin.(1) din Legea nr.100/2017, care prevăd că pentru

evaluarea proiectului de act normativ se efectuează expertizele economică, financiară, anticorupție și juridică.

Totodată, atenționăm că potrivit art.35 alin.(1) din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele de acte normative.

5. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului la proiectul de act legislativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate în cadrul elaborării, precum și rezultatele consultării publice a proiectului.

În corespundere cu art. 32 alin. (1) și (3) din Legea nr. 100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, urmează a fi transmis spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.

6. Considerăm că, întru evitarea unor probleme de ordin juridic și procedural este necesară opinia Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Ministerului Educației, Culturii și Cercetării ca organe centrale de specialitate ale administrației publice responsabile de realizarea politicii guvernamentale în domeniul reglementării protecției sociale și educație.

7. Atenționăm că potrivit art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sînt acceptate de Guvern”. Obligativitatea existenței avizului Guvernului este prevăzută și la art.58 din Regulamentul Parlamentului. În acest sens, în urma examinării normelor invocate mai sus, precum și analizînd jurisprudența Curții Constituționale, prin care potrivit Hotărârii nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reținut că adoptarea proiectului de lege este condiționată de existența unei acceptări exprese prealabile a Guvernului.

8. Totodată, menționăm că nota informativă nu conține informații privind analiza impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător prevăzută de art.25 alin.(2) din Legea nr.100/2017, art.4 lit.(c) și art.13 alin.(2) din Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător.

9. Atenționăm ca, unele prevederi din prezentul proiect de lege va duce la necesitatea modificării unor acte normative în vederea asigurării exercitării profesiei de psiholog, cum ar fi: Legea nr.160/2011 privind

reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, în contextul în care art.5 alin.(2) din proiect prevede că activitatea de psiholog este o activitate de întreprinzător; Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și Legea nr.270/2008 privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar în contextul în care art.5 alin.(6) din proiect prevede că psihologii din sistemul public au statut de funcționar public.

II. Privitor la respectarea cerințelor tehnicii legislative, invocăm următoarele obiecții și propuneri:

1. Proiectul de lege urmează a fi revăzut integral ce ține de structura articolului. Astfel, acestea urmează a fi aduse în conformitate cu art.51 alin.(6) din Legea nr.100/2017 care prevede că, alineatele sînt înseminate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sînt înseminate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întîi în puncte înseminate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rîndul lor, punctele pot fi divizate în litere, înseminate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.

2. **La Art.1 din proiect**, ce se referă la sfera de aplicare, constatăm lipsa acesteia în dispoziția de conținut a articolului.

3. **La Art.3**, în denumirea articolului sugerăm excluderea cuvintelor „al activității psihologului”. De asemenea, pentru un spor de claritate normativă propunem ca cuvintele „alte legi care reglementează activitatea menționată din statutul profesiei de psiholog” să se substituie cu cuvintele „alte acte normative”.

4. **La Art.4**, ce se referă la principiile de bază în activitatea psihologică, propunem a se include „principiul păstrării secretului profesional” ca fiind un principiu obligatoriu în desfășurarea activității psihologice. De asemenea, observăm că, acest principiu se regăsește la art.8 alin.(1) din proiect ca fiind unul confidențial în procesul de asistență psihologică a beneficiarului.

5. La Art.5:

- atenționăm că prevederile articolului sînt expuse ambiguu, deoarece conține prevederi diferite referitoare la statutul psihologului și exercitarea profesiei de psiholog, prin urmare acestea urmează a fi redactate în articole separate. (A se vedea art.51 din Legea nr.100/2017).

- **la alin.(4) și alin.(5)**, constatăm că normele date stabilesc derogări de la regula generală prin care poate fi exercitată profesia de psiholog, și

favorizează o anumită categorie de subiecți, fiind discriminați alți subiecți aflați într-o situație juridică similară. Considerăm că exceptarea abuzivă de la normele legislației nu reprezintă un remediu oportun pentru susținerea unor sau altor categorii de subiecți. Prin astfel de derogări, de fapt, cetățenii sunt încurajați să încalce norma generală și sub diverse pretexte identifică mijloace legale de eludare a cadrului legal general. În aceste condiții este necesar examinarea minuțioasă a solicitărilor de acest gen, pentru a nu promova în mod abuziv interese de grup sau individuale în defavoarea interesului public în general.

- **la alin.(6) la lit.a)**, cu referire la psihologii din sistemul public ce vor avea statut de funcționar public, atenționăm că, potrivit art.3 lit.a) din Legea nr.158/2008 sînt stabilite activitățile care implică exercitarea prerogativelor de putere publică desfășurate de funcționarii publici. Prin urmare, acestea fiind elaborarea și coordonarea elaborării de politici publice, însă activitatea psihologică nu presupune aceste activități. Prin urmare, sugerăm revizuirea acestora în sensul compatibilității/activității de întreprinzător.

De asemenea **la lit.a) și lit.b)**, în scop de rigoare juridică, propunem ca cuvintele „potrivit legilor speciale și regulamentelor sau statutelor instituției respective” să se substituie cu cuvintele „conform legislației în vigoare”, iar cuvintele „regim salarial”, urmează a fi revăzute prin prisma art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017 prin care este stabilit că, terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative;

6. La art.6 alin.(2), urmează a fi concretizată de către cine se vor aproba standardele de formare continuă a psihologului cu formare în psihoterapie.

7. La art.7:

- **alin.(1)**, sugerăm autorului, să prevadă autoritatea responsabilă de elaborarea și aprobarea Codului de etică și deontologie al psihologului.

- **la alin.(2)**, referitor la cuvintele „și copiilor”, urmează să se substituie cu cuvintele „și minorii”, astfel fiind în conformitate cu prevederile Codului penal. (Obiecție valabilă și pentru art.14 alin.(5) din proiect).

8. La art.8, ce se referă la confidențialitate, propunem autorului să prevadă o normă ce va stabili obligativitatea psihologului de a nu divulga informațiile confidențiale, precum și datele cu caracter personal care i-au fost comunicate în cadrul activității sale, decît cu consimțământul persoanei la care acestea se referă. Astfel, se vor respecta prevederile Legii nr.133/2011

privind protecția datelor cu caracter personal.

9. La art.9, în scop de rigoare redacțională, urmează a se include alineatul (1), de asemenea sugerăm a se exclude cuvântul „*poate*” ca fiind asigurată aplicarea uniformă a prevederii fără a lăsa loc de interpretări ambigue și discreționare.

10. La art.10:

- **la lit.e)** atenționăm asupra unor termeni noi (neologisme)- „*servicii pro-boho*”, care nu au o definiție în legislația națională, iar pentru a evita interpretările eronate sau abuzive ale acestor termeni, recomandăm definirea acestora. (A se vedea art.54 din Legea nr.100/2017).

11. La art.12 alin.(1), urmează a fi revizuit din punct de vedere redacțional referitor la prestarea serviciilor psihologice către o persoană juridică care este o organizație sau instituție, și nu o persoană fizică care poate beneficia de serviciile psihologice.

12. La Art.17 alin.(6), urmează a se concretiza denumirea Regulamentului care va fi elaborată/aprobată de Uniune. (Obiecție valabilă și pentru art.19 alin.(6) din proiect).

13. La art.20:

- **la alin.(1)**, cuvintele „*sectorul și forma de activitate*”, urmează a se substitui cu cuvintele „*forma juridică de organizare*”, astfel fiind în conformitate cu prevederile Legii nr.220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali;

- **la alin.(2)**, pentru un spor de precizie normativă, urmează ca după cuvintele „*actelor necesare*” să se includă cuvintele „*pentru obținerea certificatului de exercitare a profesiei de psiholog*”, iar cuvintele „*vor fi stabilite*” se vor substitui cu cuvintele „*se elaborează și se aprobă de către Uniune*”;

14. La art.21 redacția alin.(2), sugerăm ca cuvintele „*persoană juridică de drept public*” să se substituie cu cuvintele „*persoană juridică de interes public*”. (A se vedea art. art.174 din Codul civil al RM, art. 3 alin.(2) din Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova și art.4 din Legea nr.436/2006 privind administrarea publică locală).

15. La art.24, atenționăm că redacția alin.(1) și alin.(2) este confuză în raport cu denumirea articolului. Prin urmare, sugerăm autorului să revizuiască prevederile acestuia în sensul excluderii confuziei, deoarece potrivit denumirii articolului aceasta se referă la organizarea **teritorială** a Uniunii, iar în textul articolului se utilizează cuvintele „*organizarea și funcționarea Uniunii se realizează la nivel național și regional*”. În acest

sens, menționăm că, în conformitate cu prevederile art.54 alin.(1) lit.c) din Legea nr.100/2017, terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.

16. La art.26 alin.(1) lit.b), urmează ca cuvintul „adoptă” să se substituie cu cuvintele „aprobă și modifică”.

17. La art. 27 alin.(2), pentru un spor de claritate normativă, sugerăm ca să se specifice profesia sau domeniul de activitate al membrului comisiei de cenzori cu studii economice.

De asemenea, cu referire la structura articolului, conform tehnicii legislative, sugerăm ca acesta să fie expus sub forma unor articole separate cum ar fi: Comisia de cenzori; Comisia de etică, deontologie și litigii, Comisia pentru știință, cercetare și formare profesională și Activitatea și modul de organizare a comisiilor. Totodată, urmează a se prevedea subordonarea Comisiei de cenzori la Uniune.

18. La art.29 lin.(2), cuvintele „*persoana care candidează la poziția de președinte*”, să se substituie cu cuvintele „*persoana care candidează la funcția de președinte*”, astfel fiind în conformitate cu prevederile art.54 din Legea nr.100/2017.

19. La Art.35 alin.(1) litb), în scop de rigoare redacțională, cuvintele „hotărîrii judecătorești rămase definitive” să se substituie cu cuvintele „hotărîrii judecătorești definitive”.

20. La art.39, atenționăm că zilele de sărbătoare profesionale se aprobă prin Hotărîre de Guvern.

20. La Capitolul IV, urmează ca cuvintele „entităților” și „profesiunii” să se substituie cu cuvintele „autorităților” și respectiv „profesiei”. (A se vedea art.54 din Legea nr.100/2017)

21. La Capitolul V. Dispoziții finale și tranzitorii, atenționăm că, prevederile proiectului de lege necesită modificarea cadrului legal conex în vederea asigurării exercitării profesiei de psiholog. Astfel, urmează ca autorul de act normativ, să prevadă o normă, potrivit căreia Guvernul într-un anumit termen să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

22. La art.43 alin.(1), atenționăm că trimiterea la articole este greșită și urmează a fi substituite cuvintele „art.26 alin.(6)” cu cuvintele „art.25 alin.(6), iar la alin.(5) din același articol, cuvintele „art.26 alin.(6)” cu cuvintele „art.25 alin.(7)”.

În concluzie, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării lui ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

Ex. T. Rotaru
Tel: 820-583